

Oświadczenie złożone przez senatora Stanisława Gorczycę na 47. posiedzeniu Senatu w dniu 10 stycznia 2014 r.

Oświadczenie skierowane do prezesa Rady Ministrów Donalda Tuska

Chciałbym zwrócić uwagę na problem funkcjonowania systemu normalizacji w Polsce. Mimo podejmowanych dyskusji problem Polskich Norm w wielu kwestiach jest nadal nierozwiązany.

Zgodnie z ustawą z dnia 12 września 2002 r. o normalizacji Polski Komitet Normalizacyjny jest państwową jednostką organizacyjną, a dostęp do norm jest odpłatny. Nie mnie jednemu nasuwa się pytanie: czy norma, która wychodzi z państwowej jednostki budżetowej, reprezentującej Skarb Państwa, może być sprzedawana komercyjnie? W takiej sytuacji obywatel płaci za tę normę co najmniej dwa razy. Czy zatem tworzenie Polskich Norm powinno być opłacane z podatków obywateli?

Organa administracji rządowej także mają odpłatny dostęp do treści Polskich Norm. Z niemałym zdziwieniem dowiedziałem się o tym podczas jednego z posiedzeń Parlamentarnego Zespołu do spraw Leśnictwa, Ochrony Środowiska i Tradycji Łowieckich, które poświęcone było zagadnieniom broni. Ministerstwa przecież uczestniczą w procesie stanowienia prawa, a pozyskane informacje służą udoskonalaniu obowiązującego porządku prawnego.

Chciałbym również odnieść się do zasady wynikającej z art. 4 pkt 1 obowiązującej ustawy o normalizacji, która dotyczy jawności oraz powszechnej dostępności Polskich Norm. Otóż okazuje się, że mało kto wie, że istnieje Polska Norma regulująca daną dziedzinę. W Polsce istnieją tylko trzy czytelnie norm Polskiego Komitetu Normalizacyjnego, w których bezpłatnie można zapoznać się z ich treścią. Tak więc osoba zainteresowana, chcąc uzyskać informacje, musi odbyć nierzadko kilkusetkilometrową podróż, aby do takiej czytelnicy się dostać. Nie ma bowiem niestety możliwości zapoznania się z treścią norm przez internet.

Dla przykładu odniosę się do norm regulujących zagadnienie broni myśliwskiej. Szukając informacji na stronie internetowej Polskiego Komitetu Normalizacyjnego, w zakładce „Sklep” znalazłem kilka norm dotyczących kwestii broni. Brakowało jednak opisu poszukiwanych przeze mnie norm oraz informacji, czego dokładnie dotyczą. Na podstawie wyświetlonego lakonicznego opisu, trudno jest nawet stwierdzić, czy akurat ta norma jest odpowiednia do zastosowania w konkretnym przypadku. Dopiero po dokonaniu stosownej opłaty można zapoznać się z treścią normy.

Wiem, że od jakiegoś czasu planowana jest nowelizacja przepisów ustawy o normalizacji. Dlatego proszę Pana Premiera o udzielenie informacji, na jakim etapie są prace legislacyjne nad zmianami obecnie obowiązującej ustawy. Czy w projekcie zmian zostanie usunięta sprzeczność między kwestią praw autorskich Polskiego Komitetu Normalizacyjnego do tekstów norm i ustawą o dostępie do informacji publicznej? W obecnym porządku prawnym, ze względu na status Polskiego Komitetu Normalizacyjnego, działalność normalizacyjna jest działalnością publiczną, a jak wynika z ustawy o dostępie do informacji publicznej, normy są informacją publiczną. W tej sytuacji wątpliwa jest ochrona praw autorskich.

Czy w projektowanych zmianach przewiduje się zmianę statusu prawnego Polskiego Komitetu Normalizacyjnego, tak aby przestał być państwową jednostką organizacyjną? Zgodnie z główną zasadą funkcjonowania normalizacji w krajach Unii Europejskiej proces tworzenia norm powinien być niezależny od administracji rządowej, a PKN powinien stać się samodzielną strukturą organizacyjną, finansowaną z własnych przychodów, bez dotacji państwa.

Dotychczasowy stan prawny budzi wiele kontrowersji, w efekcie powstają niekiedy kuriozalne problemy, a normalizacja to przecież ważna kwestia dla rozwoju rynku i gospodarki, ochrony środowiska, zdrowia oraz bezpieczeństwa.

Stanisław Gorczyca